

Eduskuntavaali- teemat ja tavoitteet 2023

Suomen

VANHEMPAINLIITTO

Suomen Vanhempainliitto on vanhempien osallisuuden sekä kodin ja koulun / päiväkodin yhteistyön valtakunnallinen asiantuntija. Työmme tukee lasten kasvua, oppimista sekä hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä päiväkodeissa, kouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa.

Teemme vahvaa vaikuttamistyötä koulutuspoliittisissa sekä lapsi- ja perhepoliittisissa kysymyksissä. Kannustamme ja tuemme vanhempainoimijoita hyvinvoinnin edistämässä paikallisella tasolla, kunnissa ja yhteiskunnassa. Vanhempainliittoon kuuluu lähes 1300 päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa toimivaa, rekisteröitynyttä vanhempainyhdistystä.

Eduskuntavaaliteemat ja tavoitteet 2023

1. Ryhmäkokojen tulee mahdollistaa opetuksen tavoitteiden saavuttaminen ja riittävä tuki

Perusopetuksen opetusryhmien tulee olla sellaiset, että opetukselle asetetut tavoitteet saavutetaan ja opettajalla on mahdollisuus seurata ja tukea jokaisen oppilaan oppimista ja kasvua. Ryhmäkoot vaihtelevat tällä hetkellä paljon eri kunnissa. Opetusryhmät ovat myös entistä monimuotoisempia (tehostetun ja erityisen tuen oppilaat, eri kieli- ja kulttuuritaustaiset oppilaat).

Riittävän pienillä opetusryhmillä on tutkitusti monia myönteisiä vaikutuksia oppimistuloksiin, työrauhaan ja kouluhyvinvointiin. Pienessä opetusryhmässä opettajalla on aikaa myös oppilaiden vanhempien kohtaamiseen sekä kodin ja koulun yhteistyöhön, jota koulutusta koskevat säädökset edellyttävät. Ryhmäkokojen tulee olla sellaiset ja opettajien työaika järjestää niin, että kodin ja koulun yhteistyön suunnittelu ja toteutus on käytännössä mahdollista.

Opettajamitoituksen säätämistä tulee perusopetuksen puolella selvittää. Opetusryhmien koossa tulee huomioida opetusryhmien monimuotoisuus.

2. Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tulee vahvistaa ja täsmentää

Kolmiportainen oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei toimi käytännössä. Nykyinen perusopetuslaki ei takaa tukea yhdenvertaisesti sitä tarvitseville oppilaille, kun lakia tulkitaan ja sovelletaan eri tavoin. Toisella asteella opiskelijan tarvitsema tuki voi loppua kokonaan.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tasoja tulee selkiyttää ja konkretisoida sekä velvoittavuutta vahvistaa. Resurssija tulee suunnata erityisesti varhaiseen tukeen, joka on kaikkein vaikuttavinta. Oppimisen tuen tulee olla pitkäjänteistä sekä lapsen ja nuoren tuen tarpeet aidosti huomioivaa. Lisäksi oppimisen tuen tulee ulottua yhtenäisesti varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle asti.

3. Huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä tulee vahvistaa ammatillisessa koulutuksessa

Oppivelvollisuus laajeni 1.8.2021. Oppivelvollisuuden laajeneminen vaikuttaa myös kodin ja oppilaitoksen väliseen yhteistyöhön toisella asteella. Yhteistyö kotien kanssa tiivistyy, sillä huoltajien velvollisuus on huolehtia siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden.

Huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä on säädetty ammatillista koulutusta koskevassa laissa ohuesti, ja ammatillisten tutkintojen perusteissa kodin ja oppilaitoksen yhteistyöstä ei määrätä mitään. Lukiolakiin ja lukion opetussuunnitelman perusteisiin huoltajien ja kotien kanssa tehtävää yhteistyötä on vahvistettu.

Samanlaiset kirjaukset tulee saada ammatilliselle puolelle. Nuoret tarvitsevat vanhempien tukea toisen asteen opinnoissaan. Sen toteutuminen edellyttää hyvin toimivaa kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä.

4. Koulutuksen oikeussuojajärjestelmää tulee selkeyttää ja tehostaa

Opetuksen ja koulutuksen oikeussuojajärjestelmä on monimutkainen eikä neuvontaa oikeussuojareiteistä juuri ole. Nykyisessä järjestelmässä kanteluiden ja valitusten käsittelyajat ovat pitkiä ja seuraukset usein tehotomia, vaikka lapsen edun näkökulmasta tarve epäkohtien korjaamiselle on usein välitön ja kiireellinen. Etenkään heikommassa asemassa olevien oppilaiden oikeudet eivät nykyisen kaltaisessa mallissa toteudu.

Koulutuksen oikeussuojajärjestelmää tulee vahvistaa. Jos opetusta ei järjestetä lakien ja säädösten mukaisesti, keinojen puuttua tilanteisiin tulee olla selkeät ja nopeat.

5. Koulutuksen perusrahoitusta on vahvistettava

Koulutuksen rahoitus pohjaa tulee vahvistaa. Kertaluontoisista hankerahoituksesta tulee siirtyä kohti pysyvää ja pitkäjänteistä perusrahoitusta kaikilla koulutusasteilla. Vain riittävä perusrahoitus takaa, että koulutuspolitiikan tavoitteet saavutetaan. Suomen koulutuspolitiikan resurssit tulee turvata yli hallituskausien sitoutumalla muiden Pohjoismaiden rahoitusta vastaavaan ja selkeästi määriteltyyn rahoitustasoon. Lisäksi resurssit tulee sitoa yhdessä kansallisella tasolla määriteltyyn lasten ja nuorten oppimista ja kehittymistä koskevaan tavoitetasoon. Tavoitetasoa asetettaessa tulee toivottavien oppimistulosten lisäksi huomioida laajemmin kehittymisen ja kouluhyvinvoinnin näkökulmat. Nämä tulisi huomioida myös resursseja tarkasteltaessa ja määriteltäessä.

6. Varhaiskasvatuksessa tulee olla tarjolla riittävästi tukea sekä koulutettua henkilökuntaa

Varhaiskasvatuksen tuen uudistus astui voimaan elokuussa 2022. Tuen lainsäädännön uudistamisen myötä lapsen tuki toteutetaan kolmiportaisen mallin mukaan, kuten esi- ja perusopetuksessa. Jotta tuki toteutuu lapsen oppimisen, kasvun ja kehityksen näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla, tulee tuen portaita edelleen täsmentää, selkiyttää ja konkretisoida. Sekä varhaiskasvatuksen ammattilaisilla että lasten huoltajilla tulee olla selkeä tieto siitä, millaiseen tukeen lapsi on oikeutettu kullakin tuen portaalla.

Lasten ja perheiden kannalta varhaiskasvatuksessa tärkeää on riittävä määrä koulutettua, osaavaa ja pysyvää henkilöstöä. Henkilöstön riittävyys lapsiryhmissä turvataan kouluttamalla riittävästi ammattilaisia sekä kiinnittämällä huomiota alan työoloihin, vetovoimaan ja palkkaukseen. Lasten ja perheiden näkökulmasta merkittävä rooli on myös toimivalla sijaisjärjestelmällä. Sijaisuudet sekä päiväkodeissa että perhepäivähoitossa on pystyttävä järjestämään siten, että lain edellyttämä henkilöstömitoitus ja ryhmäkoko täyttyvät. Pysyvyyden tunnetta ja varhaiskasvatuksen laatua lisäävät tuttujen sijaisten muodostama sijaisresurssi.

7. Lainsäädäntöuudistusten vaikutusten arviointia tulee vahvistaa

Lapsen edun ensisijaisuus ja sen huomioiminen on lisätty vuonna 2022 perusopetus- ja lukio- ja ammatillisesta koulutuksesta koskevaan lakiin. Varhaiskasvatustalakiin se on kirjattu jo aikaisemmin. Lapsen etu tulee huomioida varhaiskasvatusta, opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä. Lapsen etu selvitetään lapsia ja nuoria kuulemalla ja lapsivaikutuksia arvioimalla.

Lapsivaikutusten arviointi ja lasten kuuleminen tulee varmistaa valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien päätöksenteossa sekä varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitoksen toiminnassa.